

Ivo Dovič

OŠ Brinje Grosuplje

### ***Mnenje o predlogu spremembe zakona o OŠ***

V nadaljevanju bom opisal zakaj nasprotujem uvedbi drugega tujega jezika v OŠ kot obveznega predmeta v 7., 8. in 9. razredu.

1. Novi zakon spreminja dosednji status drugega tujega jezika v zadnji triadi OŠ iz izbirnega predmeta v obveznega. Do sedaj so imeli učenci v 7. razredu možnost, da si od 27,5 ur v urniku izberejo dve uri izbirnih vsebin po lastni želji. Izbirali so lahko med naslednjimi izbirnimi predmeti: šport, gledališki klub, ples, novinarstvo, astronomija, robotika, računalništvo, elektronika, 3D modeliranje, itd. Med drugim so lahko izbrali tudi drugi tuji jezik. Na podlagi predloga novega zakona bo drugi tuji jezik postal obvezni predmet in posledično se bo povečala tudi učna obveznost. Ta problem so na ministrstvu rešili le deloma: z vpeljavo drugega tujega jezika kot obveznega predmeta se bo učna obveznost povečala za eno uro (na 28,5 ure na teden), drugo uro pa bodo pridobili iz fonda izbirnih predmetov. To pomeni, da si bodo učenci lahko izbrali le en predmet v obsegu ene ure na teden.
2. Vzemimo pod drobnogled skupino učencev, ki jim učenje tujih jezikov ne dela težav, so zanj motivirani in želijo učenje nadaljevati v gimnazijskih programih. Menim, da je s trenutno ureditvijo za njih dobro poskrbljeno. Z učenjem drugega tujega jezika lahko začnejo že v 4. razredu (kot neobvezni izbirni predmet) in svoje znanje izpopolnjujejo vse do 9. razreda, kar pomeni, da se lahko učenci v OŠ učijo drugega tujega jezika kar 6 let, in sicer po dve uri tedensko.
3. Zakon ne vidi učno šibkih učencev, kimajo težave že z s sedanjim programom in potrebujejo veliko dodatnih ur strokovne pomoči. Drugi tuji jezik bi za njih pomenil še dodatno obremenitev. Že sedaj učitelji prvega triletja opažajo, da bodo številni učenci potrebovali dodatno strokovno pomoč prav zaradi učenja prvega tujega jezika, ki se po novem poučuje tudi v prvem triletju. Menim, da je obstoječ ureditev boljša, saj so si učenci lahko izbrali predmete po svojih interesih. Izbrali so si denimo šport ali likovno snovanje. Izbrali so si predmet, ki jih veseli, so pri njem ustvarjalni ali fizično aktivni. Tam se lahko sprostijo, so uspešni in imajo večje možnosti za boljše ocene in tako bolj pozitivno samopodobo.
4. Zakon še pogloblja problem šolskega sistema v Sloveniji, v katerem so dekleta uspešnejša od fantov. Z ukinjanjem izbirnih predmetov se zmanjšuje možnost udeležbe pri športnih, naravoslovnih in tehničnih predmetih, ki so pogostejša izbira pri fantih.
5. Že več kot desetletje smo priča zmanjševanju vpisa na tehnične in poklicne šole ter pomanjkanju izobraženega tehničnega kadra. Gospodarstveniki, politiki in mediji poudarjajo pomembno vlogo inovativnih tehnoloških podjetij, ministrstvo pa želi vsiliti zakon, ki bo učencem omejil obiskovanje izbirnih predmetov robotike, elektronike, računalništva ali 3D modeliranja. Ena izmed nalog osnovne šole je, da učencem omogoči, da se srečajo s čim več različnimi področji znotraj znanosti in umetnosti, ter jih navduši za delo, raziskovanje in

ustvarjanje znotraj njih. Če na primer želimo, da se več učencev odloči za vpis na mehatroniko, jim moramo omogočiti, da se že v osnovni šoli preizkusijo v gradnji in programiranju robotov, kar pa so lahko delali samo znotraj izbirnih predmetov. Enako velja tudi za druge srednješolske programe.

6. Leta 2005 so določene interesne skupine v Sloveniji pričele razpravo o tem, da so slovenski osnovnošolci preobremenjeni. Razparava se je brez prave analize o vzrokih za preobremenjenost končala tako, da so število ur izbirnih predmetov v zadnji triadi (7., 8. in 9. razred) zmanjšali iz treh na dve. S tem zakonom se učencem ukinja še ena ura izbirnega predmeta, dodajata pa se dve uri tujega jezika. To pomeni, da se rednemu pouku dodajo še tri ure in se vračamo na stanje iz leta 2005. Glede na to, da tudi učitelji drugega tujega jezika ugotavljajo, da je njihov predmet med zahtevnejšimi izbirnimi predmeti, lahko pričakujemo, da bo obremenjenost učencev po novem še večja kot je bila leta 2005.
7. Zakon je v nasprotju z evropskim trendom povečevanja izbirnih vsebin v šoli. S tem zakonom učencem odvzemamo možnost avtonomije, ki je predpogoj za razvoj ustvarjalnosti in odgovornosti, kar pa sta dva od temeljnih ciljev osnovne šole. Po predlaganem zakonu si bo učenec lahko izbral le eno uro tedensko od 28,5 ur (7. razred), kar je globoko pod povprečjem EU, oziroma je na čistem minimumu (Vir: Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v republiki Sloveniji).
8. Zakon ne prinaša rešitve za problematiko izpostavljeno v zadnji raziskavi PISA, kjer je navedeno, da so naši učenci nadpovprečno dobri v znanju, zaskrbljujoče pod povprečjem pa po odporu do šole in posledično do inštitucionalnega izobraževanja. Dodatni dve uri tedensko drugega tujega jezika in hkrati manjšanje možnosti izbire izbirnih predmetov bosta pri učno najšibkejši skupini učencev stanje samo še poslabšali.
9. Zakon v celoti nasprotuje smernicam zapisanim v Beli knjigi o vzgoji in izobraževanju v republiki Sloveniji iz leta 2011, kjer je problem poučevanja drugega tujega jezika predstavljen bolj celostno in ne zgolj skozi težave ravnateljev in učiteljev pri organizaciji in kakovostni izvedbi pouka. S sprejetjem zakona, ki ni v skladu s smernicami zapisanimi v Beli knjigi o vzgoji in izobraževanju v republiki Sloveniji se vzbuja vtis, da se zakonodaja na področju šolstva spreminja brez jasne vizije razvoja, oziroma pod pritiski različnih interesnih skupin.
10. Še en vidik, ki bi ga rad izpostavil je problem prehodnosti, ki se pojavlja po celotni vertikali izobraževalnega sistema. Praksa na naših osnovnih šolah je, da se učencem, ki niso obiskovali ur neobveznega izbirnega predmeta drugega tujega jezika (najpogosteje nemščine), odsvetuje izbira tega predmeta v 7. razredu. Kot razlog se navaja slabo predznanje. Iz tega lahko hitro naredimo zaključek, da bo za vse učence najbolje, da začnejo z učenjem drugega tujega jezika že v 4. razredu. Poleg tega zakon določa, da se OŠ same odločijo kateri drugi tuji jezik bodo poučevale. S tem se do določene mere delajo razlike med programi OŠ, ki bi sicer morali biti poenoteni. Tako bo na primer učenec, ki bo obiskoval pouk španščine, zagotovo imel velik primanjkljaj v zahtevanem in pričakovanem znanju v gimnazijskih programih, kjer bo drugi tuji jezik nemščina.

11. Zakon nikjer ne pojasnjuje zakaj je poučevanje drugega tujega jezika v osnovni šoli v večjem nacionalnem interesu kot poučevanje ostalih izbirnih predmetov kot so robotika, elektronika, računalništvo, šport, likovno snovanje, ipd.

Več o tem kaj počnemo pri izbirnih predmetih na naši šoli lahko najdete na moji spletni strani.

<http://ivandovic.splet.arnes.si/author/idovicguest-arnes-si/>